

Turvallisuusalan lehtorin kirjallinen lausunto koskien yksityisen turvallisuusalan koulutusta, ohjausta ja valvontaa selvittävän työryhmän raporttia (VN/2135/2023-SM-27).

Yksityisen turvallisuusalan koulutusvaatimusten tarkastelu

Vartijoiden ja järjestyksenvalvojen koulutusten pidentäminen muutamalla oppitunnilla ei tule tuottamaan tarvittavaa lopputulosta. Työryhmän ehdottama järjestyksenvalvojankoulutuksen pidentäminen sekä osaamistavoitteiden laajentaminen ovat nopeita ja helppoja ratkaisuja, mutta tällä ei tulla saavuttamaan minkäänlaista lisähyötyä. Myös konkretia puuttuu. Näitä asioita ei kuitenkaan ole pohdittu kaikkien osapuolten näkökulmasta (mm. Tapahtumateollisuus ry:n lausunto). Koulutuksen laajuus, osaamistavoitteet ja sisältö kaipaisivat pientä päivitystä.

Väliaikaisen vartijan sekä tilapäisen järjestyksenvalvojan hyväksyntämääriä tulisi tarkastella tarkemmin vuositasolla, ei voimassa olevien hyväksyntien lukumäärällä.

Vartijan koulutuksen sisältö pitäisi rakentaa yhdeksi laajemmaksi koulutukseksi, joka kestäisi esimerkiksi nykyisen 120 ot. Sisältöä tarkasteltaisiin ja päivitetäisiin vastaamaan työelämän tarpeita.

Järjestyksenvalvojan koulutus ei tarvitsisi isoja rakenteellisia muutoksia.

Poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetettujen järjestyksenvalvojen koulutusvaatimukseen tulisi lisätä vaatimus alan tutkinnosta, tutkinnon osista ja suorittamisvelvollisuudesta. Luonnollisesti alan tutkintoja tulisi myös päivittää.

Työryhmän ehdotus järjestyksenvalvojan voimankäytön lisäkoulutuksen lisäämisestä järjestyksenvalvojan peruskoulutukseen vähentäisi järjestyksenvalvojen hyväksyntämäärää valtavasti eikä koulutus ole muutenkaan työtehtäviin nähden välttämätön. Lisäkoulutus tulisi olla tarjolla niin vartijoille kuin järjestyksenvalvojillekin. Suuri osa vartijoista tai järjestyksenvalvojista ei voi tätä voimankäytön lisäkoulutusta nykyisillä vaatimuksilla hyväksyvästi suorittaa. Toimintaa voisikin säätää niin, että voimankäytön lisäkoulutuksen saaneita vartijoita ja järjestyksenvalvoja tulisi olla toimeksiannossa paikalla tai saatavissa esimerkiksi 1:3.

Tutkintokoulutus pakolliseksi koko- tai osatutkintona

Oleellisin yksityisen turvallisuusalan koulutusvaatimukseen liittyvä asia on turvallisuusalan toisen asteen ammatilliset tutkinnot. Tutkintokoulutukset ovat laaja-alaisia ja monipuolisia, jotka ovat pääsääntöisesti kohdennettu vartijan ja järjestyksenvalvojan työtehtävissä työskenteleville. Tutkintokoulutus tulisikin muuttaa pakolliseksi vaatimukseksi, kun työskennellään yksityisellä turvallisuusalalla. Vaatimus voitaisiin myös rajata tiettyihin toimeksiantoihin, työkohteisiin tai työtehtäviin. Lisäksi tässä voitaisiin miettiä, että lakisääteinen peruskoulutus muutettaisiin laajemmaksi osa- tai kokotutkintokoulutukseksi.

Esimerkiksi perinteisiin järjestyksenvalvojan tehtäviin riittäisi edelleen nykyinen 40 ot peruskoulutus. Jokaisessa kohteessa tulisi lisäksi olla X määrä (tai suhdeluku) voimankäytön lisäkoulutuksen suorittaneita järjestyksenvalvoja.

Vartijan ja PRJV:n tehtävissä työskenneltäessä lisättäisiin vaatimus, että työntekijällä tulee olla suoritettuna turvallisuusalan 2. asteen ammatillinen tutkinto tai useampi tutkinnon osa. Tästäkin voitaisiin joustaa niin, että koulutukseen on hakeuduttava ja aloitettava viipymättä työn aloituksesta. Tällöin se mahdollistaisi oppisopimuskoulutuksen. Mallia voitaisiin ottaa myös esimerkiksi tullilta, puolustusvoimilta sekä ulkomailta.

Osa- tai kokotutkinto koulutusvaatimukseen soveltuvat tutkinnon olisivat turvallisuusalan perus- ja ammattitutkinto. Molemmissa tutkinnoissa on jo tällä hetkellä omat tutkinnon osat vartiointiin ja järjestyksenvalvontaan. Koulutusvaatimuksen laajentaminen useampaan tutkinnon osaan olisi helppoa ja kustannustehokkaasti toteutettavissa.

Esimerkiksi: Vartijalta sekä poliisin tai rajavartiolaitoksen avuksi asetetulta järjestyksenvalvojalta edellytettäisiin turvallisuusalan perustutkinnon vartiointitehtävissä toimimisen ja järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimimisen tutkinnon osien lisäksi yhden tai useamman muun tutkinnon osan suorittamista, tai turvallisuusalan ammattitutkinnon vartijan koulutuksen ja järjestyksenvalvonnan tutkinnon osien lisäksi yhden tai useamman muun tutkinnon osan suorittamista.

[Turvallisuusalan perustutkinnon](#) osalta vartiointi- ja järjestyksenvalvontatyötä tukevia tutkinnon osia ovat mm.

- Turvallisuusvalvojan palvelutehtävissä toimiminen 30 osp
- Häiriö- ja onnettomuustilanteissa toimiminen 15 osp
- Järjestyksenvalvonnan tehtävissä toimiminen 20 osp
- Vartiointitehtävissä toimiminen 30 osp
- Uhkatilanteisiin varautuminen ja tilannehallinta 15 osp
- Voimankäytön hallinta 15 osp
- Turvajärjestelmien käyttäminen 15 osp

[Turvallisuusalan ammattitutkinnon](#) osalta vartiointi- ja järjestyksenvalvontatyötä tukevia tutkinnon osia ovat mm.

- Vartijan koulutus 25 osp
- Pelastustoiminta 25 osp
- Toiminta eri vartiointimuodoissa 25 osp
- Teknisten turvallisuusjärjestelmien käyttö 25 osp
- Tilannehallinta 25 osp
- Järjestyksenvalvonta 25 osp
- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimipisteiden turvallisuusvalvonta 50 osp

Pyydän, että työryhmä perehtyisi laajalti 2. asteen tutkintojen sisältöön yhdessä Opetushallituksen, koulutuksen järjestäjien sekä turvallisuusalan ammatillisten opettajien kanssa. Vartijan ja järjestyksenvalvojan työtä tukevia ammatillisia tutkinnon osia on saatavilla lukuisia.

Pakollinen työharjoittelu

Niin kuin työryhmäkin on todennut, niin vartijoiden ja järjestyksenvalvojen peruskoulutus ei yksin riitä vaan tarvitaan laaja ja laadukas perehdyttäminen. Ehdotettu pakollinen työharjoittelumalli ei ole kuitenkaan tuollaisenaan tähän soveltuva tai edes realistinen. Ehdottaisinkin, että tätä muutettaisiin siihen muotoon, että vartijan ja

järjestyksenvalvojan peruskoulutukset muutettaisiin suoraan 2. asteen ammatilliseen tutkinnon osiksi, johon sisällytetään niin oppilaitoksessa ja työpaikalla tapahtuvaa oppimista. Tähän liittyy vahvasti myös se, että vartijaksi ja järjestyksenvalvojaksi hyväksymiseen liitettäisiin palveluksessa olemisen vaatimus, joka ei palvele ketään.

Soveltuvuus alalle

Työryhmä on todennut, että ongelma ei ole säädöksissä vaan siinä, että SORA säädöksiä ei olla valmiita käyttämään. Tämä on totta, sillä erittäin moni koulutuksen järjestäjä on luopunut kokonaan soveltuvuusarvioinnin tekemisestä. Soveltuvuusarviointista tulisi säätää valtakunnalliset perusteet, joita sovellettaisiin kaikkiin alan tutkintokoulutuksiin. Pääsy ja soveltuvuuskokeet tarvitaan takaisin, mutta niiden tulisi olla valtakunnalliset.

Lisätietoja

Santeri Kauppi
Lehtori, turvallisuusala | HTM Turvallisuusjohtaminen
Stadin AO
p. 040 336 0393, santeri.kauppi@edu.hel.fi